

УПРАВЛІНСЬКІ ДИСЦИПЛІНИ У СИСТЕМІ ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

Л.І. Повидиш, викладач КІСумДУ

Зрозуміло, що традиційні методи (як наприклад, лекції) мало допомагають у розвитку управлінських талантів наших студентів. З іншої сторони, з'являється небезпека надмірного захоплення та ідеалізації нетрадиційних методів навчання.

Термін “інтерактивний” прийшов до нас з англійської і має значення “взаємодіючий”. Існують різні підходи до визначення інтерактивного навчання. Одні вчені визначають його як діалогове навчання: Інтерактивний – означає здатність взаємодіяти чи знаходитись в режимі бесіди, діалогу з чим-небудь (наприклад, комп'ютером) або ким-небудь (людиною). Отже, інтерактивне навчання – це перш за все діалогове навчання, в ході якого здійснюється взаємодія викладача та студента. Сутність інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умов постійної, активної взаємодії всіх студентів. Це співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове навчання в співпраці).

Різноманітні інтерактивні методи необхідно використовувати тільки у комбінації один з одним, оскільки їх ефективність на розвиток управлінських навичок є різною (рис.1).

У процесі застосування інтерактивного навчання постійно виникають різні проблеми та труднощі. Головна проблема: студент часто не має власної думки, а якщо і має, боїться її висловлювати її відкрито, на всю аудиторію. Самі студенти пояснюють це так: “В нас рідко запитують власну думку”, “Чи цінна моя думка?”, “А раптом вона не

співпаде з думкою викладача чи колективу?”, “Вона суперечить думці студента, що має в групі авторитет з цього предмету” тощо.

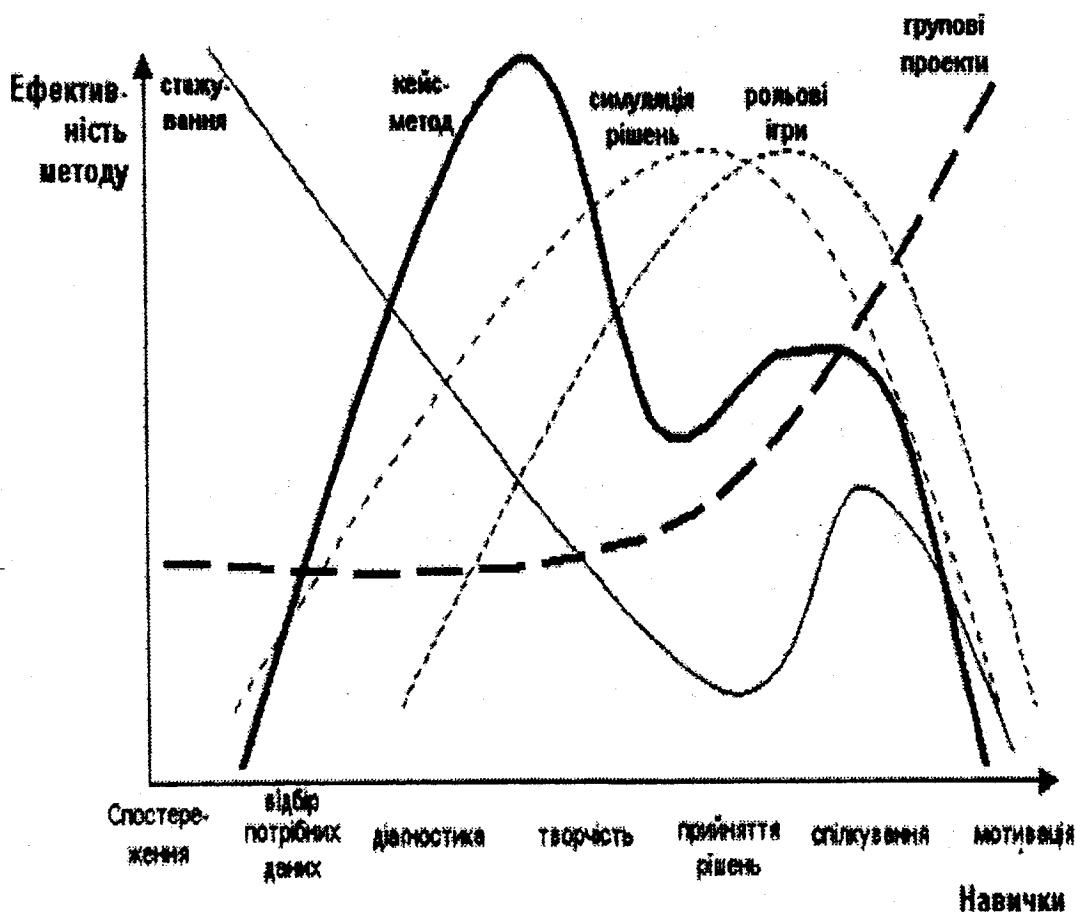

Рис.1. – Ефективність впливу інтерактивних методів на розвиток управлінських навичок

Часто студенти не вміють слухати інших, об’єктивно оцінювати їх думку, рішення.

Студент не готовий в процесі обговорення змінювати свою думку, йти на компроміс.

Студентам важко бути мобільними, змінювати обстановку, методи роботи.

Труднощі в малих групах: лідери намагаються “тягнути” групу, а слабші студенти відразу стають пасивними.

Часто трапляється висловлення відверто антисуспільних думок з метою завоювання “авторитету”, привертання уваги.

Проте за умови вмілого провадження інтерактивні методи навчання дозволяють залучити до роботи всіх студентів групи, сприяють виробленню соціально важливих навиків роботи в колективі, взаємодії, дискусії, обговорення. При застосуванні інтерактивного навчання поглиблюється мотивація.

Як показали результати педагогів-практиків, після запровадження цих методів можна констатувати наступні зрушення:

- студенти набули культури дискусії;
- виробилося вміння приймати спільні рішення;
- поліпшились вміння спілкуватися, доповідати;
- якісно змінився рівень сприйняття студентами навчального матеріалу – він набув особистісного сенсу, замість “вивчити”, “запам’ятати” стало “обдумати”, “застосувати”;
- якісно змінився рівень володіння головними мисленнєвими операціями – аналізом, синтезом, узагальненням, абстрагуванням.

Позитиви інтерактивних методів навчання з погляду фізіології центральної нервової системи людини можна згрупувати так.

- інтерактивне навчання активує емоції, свідомість, що сприяє більш якісному запам’ятовуванню. Навчанню і запам’ятовуванню може сприяти і те, що інформація подається в новому, незвичайному вигляді, що не збігається з уже встановленими в мозку закономірностями й шаблонами;

- інтерактивне навчання розвиває емоційний інтелект. В останнє десятиліття була висунута концепція про існування емоційного інтелекту. Він доповнює той тип

інтелекту, що зазвичай вимірюють за допомогою тестів для визначення коефіцієнта розумового розвитку;

- інтерактивне навчання формує комунікативні навички. Кожен учасник головних ігор має можливість відчувати власне механізм колективної діяльності. В іграх і тренінгах більш чуйно розпізнають сигнали зворотного зв'язку (оцінки й реакції інших), актуалізується компетентність у сфері невербальних засобів комунікації;

- у розслабленому стані засвоюється великий обсяг інформації;

- в інтерактивному навчанні задіяні обидві півкулі головного мозку.

Загалом інтерактивне навчання дає змогу наблизити викладання до нового, особистісно-зорієнтованого рівня.

Викладання управлінських дисциплін повинно все-таки у чомусь імітувати умови реального бізнесу. Варто планувати курс так, щоб зусилля студента були витрачені приблизно рівномірно протягом всієї тривалості курсу. Цьому можуть допомогти складні проміжні тести, виконання індивідуальних і групових проектів, підготовка до обговорення ситуаційних вправ. Доцільно планувати курс таким чином, щоб в середньому на одну аудиторну годину студент готувався 3-4 години вдома чи в бібліотеці.

Варто створювати максимум можливостей для студента вивчити самого себе, проаналізувати з допомогою викладача свої сильні і слабкі сторони. Цьому може посприяти діагностика управлінських навичок і здібностей студента, проведена на початку, всередині і наприкінці програми. Далі варто запропонувати студенту скласти власний план посилення і шліфування своїх талантів і мінімізації слабих сторін.